

RAPPORT ÖVER ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING 1980 AV FÅNGSTGROP, RAÄ
130 Vilhelmina socken och kommun, Västerbottens län

Berit Andersson
Västerbottens Museum
2024

BAKGRUND

I samband med uppordningsarbete har rapportmanus till en arkeologisk undersökning av fornlämning RAÄ nr Vilhelmina 130, fångstgrop, påträffats. Vissa administrativa uppgifter saknas, men det som finns i manuset har införts i föreliggande rapport.

INLEDNING

Inom ramen för det av Västerbottens Museum ledda projektet "Arkeologiska undersökningar vid reglerade sjöar och vattendrag i Västerbottens län" undersöktes en stenåldersboplats vid Vojmsjöns södra del i Vilhelmina socken.

Undersökningen har helt finansierats av Arbetsmarknadsstyrelsen förutom projektledning och administration som bestridits av Västerbottens Museum.

MÅLSÄTTNING

Övergripande målsättning för projektet har formulerats i ett program vilket sammanfattningsvis uppställts i följande punkter:

- fastställande av vilka faktorer som mildrar och ökar regleringars skadeverkningar på fornlämningar samt undersökning av regleringars inverkan på kunskapen om fornlämningsbeståndet.
- fastställande av tidsindikerande faktorer på boplatsmaterial och anläggningar främst underbyggt av C14-dateringar.
- undersökningar av faktorer som står i relation till befolkningsmängd och fördelning.
- undersökning av de aktuella sjösystemens naturliga resurser samt resursutvinningen i förhistoriskt perspektiv.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Grävningen genomfördes 1980 av Åsa Lundberg och Lena Holm.

Undersökta objekt: Fångstgrop

Undersökt yta: 30 m²

Grovarbetstid 390 tim

Antal registrerade anläggningar (enl slutredov blankett): 7

LÄGESANGIVELSE

Fångstgrop nr 12 i fångstgropssystem Raä 130, är beläget på Allmänningskogen, Stalon, Vilhelmina sn, Västerbottens län, Lappland, gula kartan 23G 0-1 a-b.

Vid inventeringen 1985 delades Raä 130, på grund av bebyggelse och vägar, på tre fornlämningsnummer, Raä 130, Raä 1193 och Raä 1194. Det ursprungliga fornlämningsnumret bestod av 20 fångstgropar.

BESKRIVNING

Den undersökta gropen är rund, 8 m i diam och 1,1 m dj. Gropens botten är oval, 2,5 x 1,5 m. I öster, väster och söder finns en 0,75 m h vall. Gropen ligger invid Stalonberget i blockrik mark. Den är belägen på en förhöjning och beväxt med blåbärsris, lingonris och mossa. I vallen är ett tiotal större stenar samt fem stubbar synliga. I nordnordöst fanns ett klippblock ca 5X5 m stort och 1,5 m h. I gropens botten syntes två kantställda stenar.

FÄLTMETOD

Utgrävningen utfördes för hand med grävslev och materialet sållades genom 3 mm sållduk. Ett koordinatsystem lades ut på platsen. Genom fångstgropen gräves en korsprofil.

BESKRIVNING LÅNGPROFIL

Den övre bleken vid profilens mitt är något mörkgrårosa färgad vid dess största bredd. Bleken som ligger på skenhällan är svagt färgad och verkar omrörd med rostjorden. Skenhälla finns vid botten i profilens mitt. Under de i ytan synliga kantställda stenarna finns ett kollager, men materialet ser omrört ut. Bleken försvinner konstigt in i den östligaste stenen. Men ett centimetertjockt stråk med något ljusare rostjord syns längst i öster på gränsen mellan rostjord och orört grus.

RESULTAT

Fångstgropen var anlagd på en moränkulle och kistan var byggd av stora stenar, de flesta nedrasade. Gropen daterades till BP 5400±170.

LISTA KOLPROV

Kolprov nr	Beskrivning	Analysresultat
1	Kol från under stenen märkt med x, blandat grus.	
2	I själva gropbranten mellan två stenar under en gammal stubbe, blandat grus. Se planritning.	
3	I själva gropbranten in mot gropen alldeles i kanten av en sten, under en gammal stubbe, blandat grus. Se planritning. -30 cm.	
4	I gruset innanför den höga kantställda stenen, osäkert, -40 cm	
5	Kol under vällen, blandat grus, -50--65 cm	
6	Mellan stenarna i mitten av gropen, osäkert -20 cm	
7	Från stenen märkt 1 i planritningen. Från dess västra kant vid upptagandet av stenen. I närheten fanns en gammal rot.	
8	Vid den Ö-V profilen och ett område på ca -20 cm mot öster. Ett område med fläckvis med kol, allt från mm stora bitar upp till cm stora bitar spritt i rödfärgning. -73--75 cm.	BP 5400±170
9	se prov nr 8, -75--90 cm.	
10	Taget i södra delen av gropen, 1,20 m från mittpinnen, -10 cm.	
11	Från underkanten av stenen märkt 2, i planritningen, vid borttagande av denna, blandat grus.	
12	Från N-S profilen, 60 cm från skärningspunkten, blandat grus, -30 cm.	
13	Kol från gropens sydöstra del. -30 cm under sten nr 1, på planritning nr 3, blandat grus.	
14	Kompletterande kol från profilen, ovan gamla bleken i grus, profilens västra halva. Se profilritning.	
15	Kompletterande kol från profilen, profilens västra halva, ovan gamla bleken i grus. Se profilritning.	
16	Kompletterande kol från profilen, i mörkfärgat stråk i botten av gropen, under gamla bleken, blandat grovgrus. Profilens västra halva. Se profilritning.	
17	Kompletterande kol från profilen. Blandat grus i profilens östra halva. Se profilritning.	
18	Kol från profilen, från den mörka randen i gropens botten, under gamla bleken.	
19	Taget under den stora stenen i botten, bland torv och utrasade småstenar.	

20 Från botten, intill den stora jordfasta stenen i
skenhällan.

LISTA FOTONR

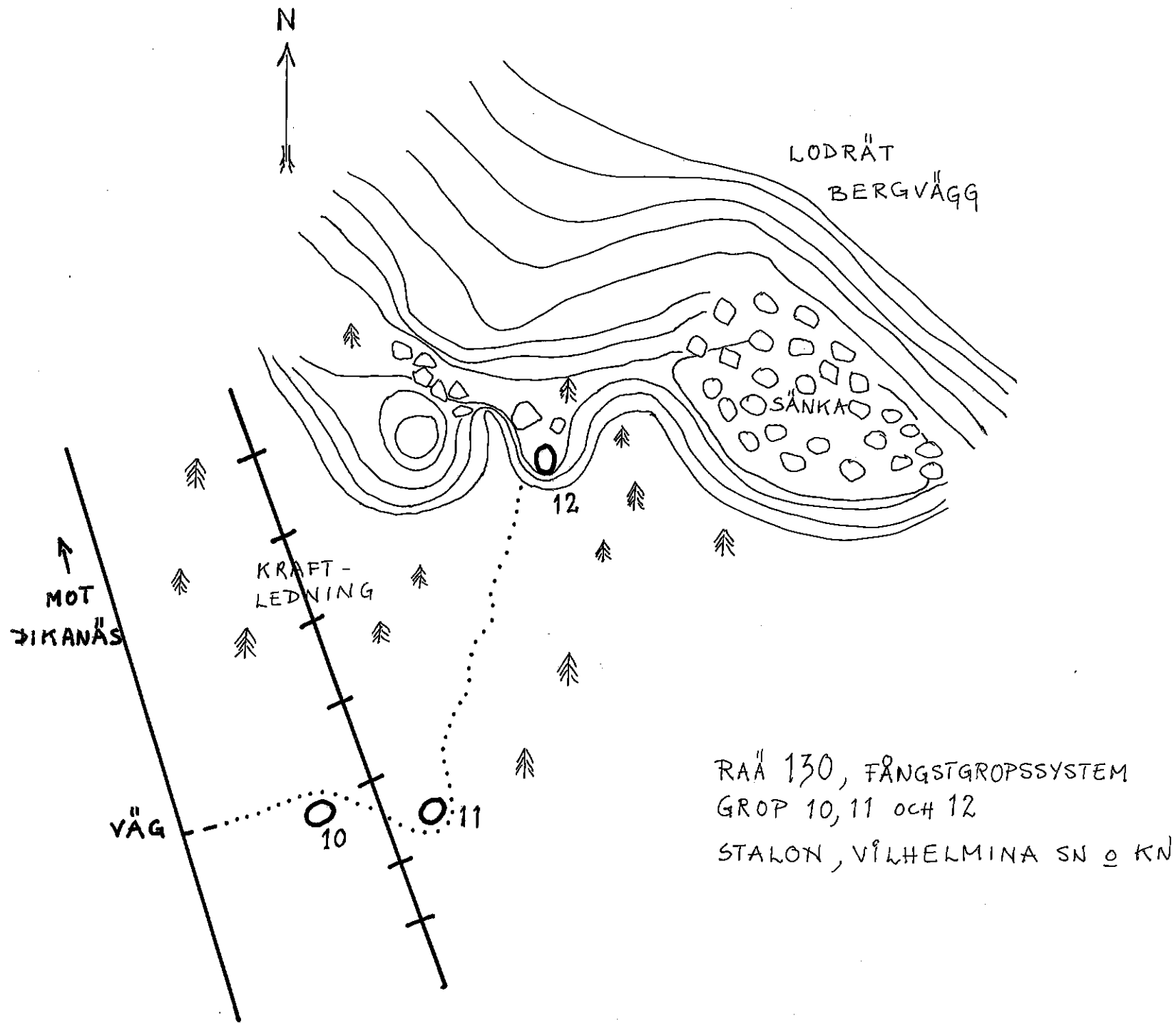
A2806:1-12

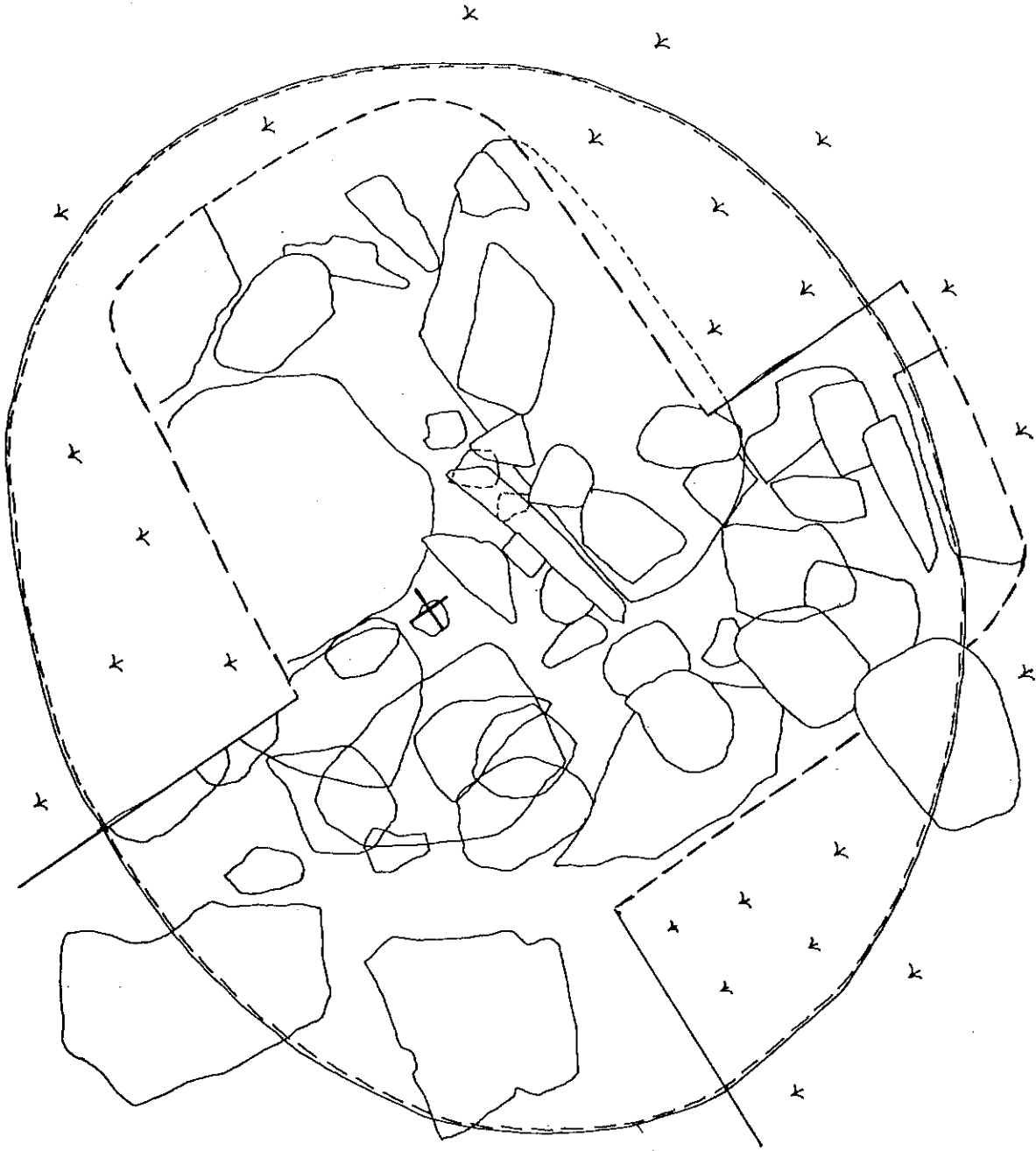
A2807:1-12

A2808:1-2

A2811:1-12

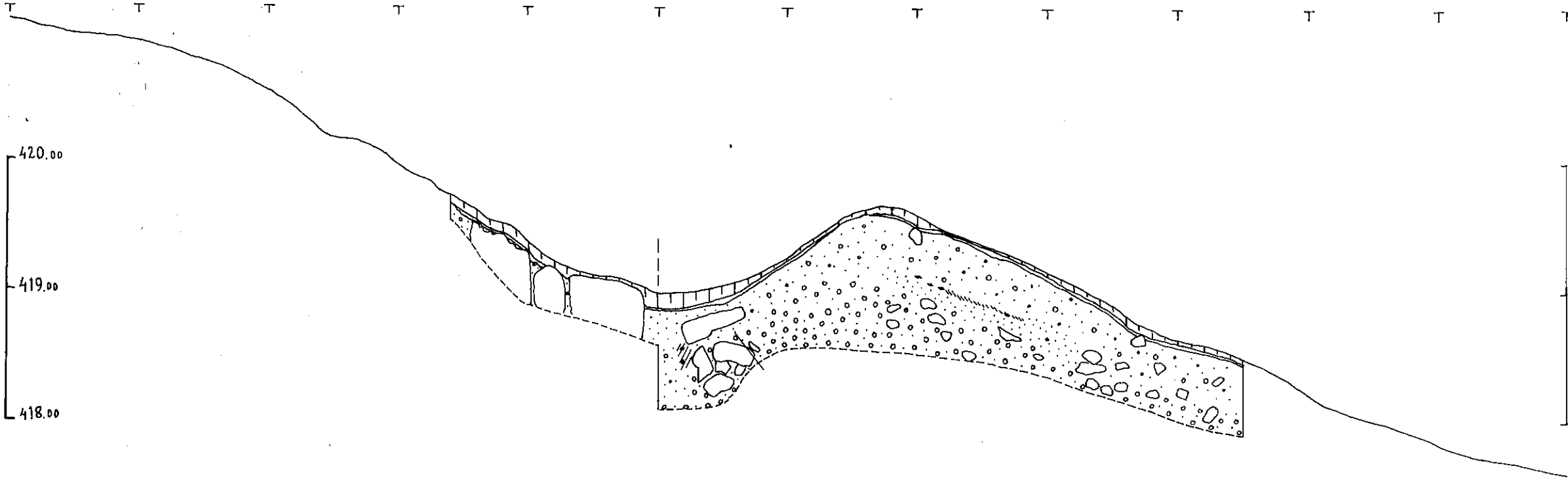
A2812:1-12

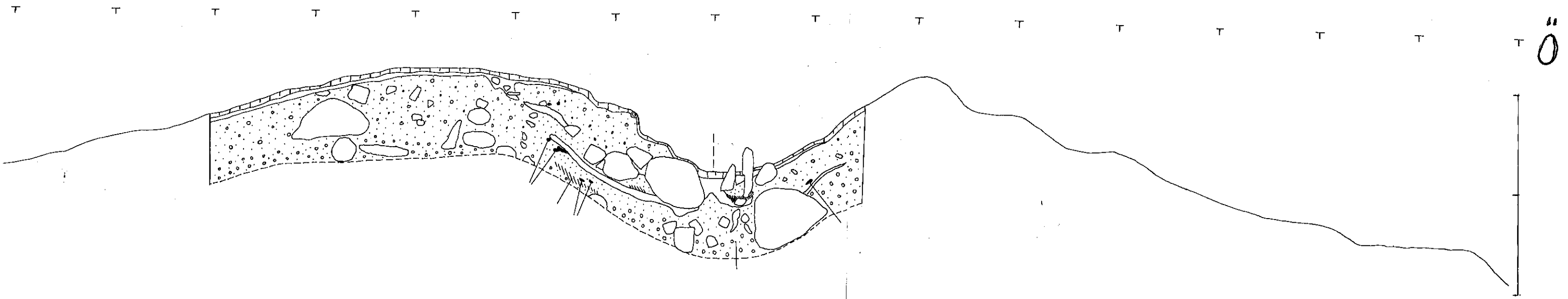

N

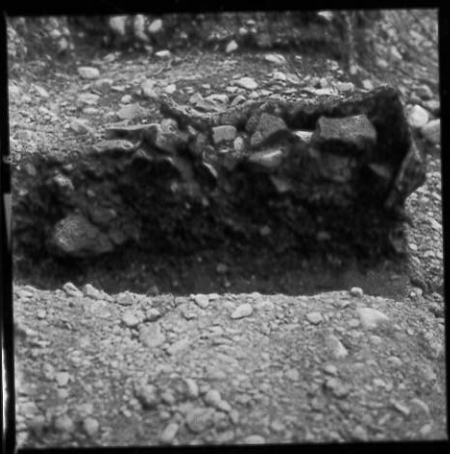
S

ELFORD FP4 SA4
ELFORD FP4

ARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR

Ansvarig institution: Västerbottens museum

Landskap: Lappland Socken: Vilhelmina Fastighet: Stalon 1:1

Fornlämning nr: Raä 130

Undersökt år: 1980

~~Totalundersökning~~/delundersökning (stryk det ej tillämpliga):

Undersökningen utförd av: Åsa Lundberg, Lena Holm

Undersökningsobjektets art: (gravfält, boplats etc) Fångstgrop

Anledning till undersökningen: ingår i projektet " Arkeologiska undersökningar vid reglerade sjöar och vattendrag i Västerbottens län"

Yta: (endast undersökt yta) 30 m²

Grovarbetstid: 390 tim

Maskintid: -

Antal registrerade anläggningar (synliga före undersökningen): 1

Antal framkomna anläggningar: 1

Sammanfattning av undersökningsresultatet: Gropen var lagd på en moränkulle och kistan var byggd av stora stenar, de flesta nerrasade.

Fynd: -

Datering: C-14 datering planeras

Publicerat i:

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET

LABORATORIET FÖR ISOTOPGEOLOGI

104 05 Stockholm 50, Tel. 08/15 02 40 ankn. 149.

ANALYSREKVISITION.

C14 Tritium

Uppdragsgivare: Västerbottens läns museum Kvot: KVHAA SGU SU

Adress och telefon: Gammlia, 902 34 UMEÅ tel 090/118635

Antal prov: 1

Överblivet material ~~önskas~~ önskas ej i retur Avgiftsbelagt prov: Ja Nej

Provbeteckning: K8, Raä 130

Material: Kol

Fyndplats: Raä 130, Stalon, Vilhelmina sn

Län: Västerbotten

Latitud: 64° 56' N

Longitud: 15° 52' 0 Stockholm Greenwich

För tritium: Typ av vatten

Tidpunkt för provtagning: Juli 1980

Kort beskrivning av problemställning:

Datering av fångstgrop, prov från gropens botten, ca 75 cm under torven.

Rekvisition godkänd:

Datum Sign.

NATURHISTORISKA RIKSMUSEET
LABORATORIET FÖR ISOTOPGEOLOGI

Postadress: 104 05 Stockholm, Tel 08 - 15 02 40 ankn 149

Uppdragsgivare: Västerbottens läns museum, Att. Lars Göran Spång

KVHAA SGU SU
Kvot: xxx xxx xxx

Adress: Gammlia, 902 34 Umeå

avgift

C 14 analysrapport prov St

Analysnummer	St 8116	St 8117	St 8118			
Beteckning	K 76, Raä 636	K 63, Raä 132	K 8, Raä 130			
Material	kol	kol	kol			
Fyndplats	Vilhelmina sn	Vilhelmina sn	Vilhelmina sn			
Län	Västerbottens	Västerbottens	Västerbottens			
Latitud	64° 56' N	64° 56' N	64° 56' N			
Longitud (Greenwich el Sthlm)	15° 52' E	15° 52' E	15° 52' E			
Ålder BP	4810 ± 95	3515 ± 155	5400 ± 170			
$\delta^{13}C$ ‰	-26,9 ± 0,5	-27,8 ± 0,5	-26,4 ± 0,5			
Ålder BP korrigerad för det angivna $\delta^{13}C$ värdet	4780 ± 95	3470 ± 155	5380 ± 170			
Anmärkning						

Vid beräkning av åldern har en halveringstid av 5568 ± 30 år används. Osäkerheten angiven som standarddeviationen 1σ . Åldern BP anger år före 1950.

Vid publicering av analysdata skall referens göras till laboratoriet för isotopgeologi, analysnumret enligt ovan samt till eventuell tidigare publicering i Radiocarbon.

Stockholm den 20/1 1982

Eric Welin